

ISSN: 1808-2983

turnalar

Uluslararası Hakemli Türk Dili, Edebiyat ve Kültür Dergisi • Yıl: 22 • Sayı: 80 • Ederi: 20 TL

BİRSEN KARACA
CAN ŞEN
ELMİRA MEMMEDOVA-KEKEÇ
HAYRETTİN İVGİN
İRFAN ÜNVER NASRATTINOĞLU
MEHMET ÇEVİK
MEHMET YARDIMCI

METİN TURAN
MİHRİCAN AYLANÇ
NAİL TAN
SERHAT MUTLU
TAHSİN ŞİMŞEK
TÜLİN ARSEVEN

Sahibi

KIBATEK

[Kıbrıs, Balkanlar, Avrasya Türk Edebiyatları Kurumu]Vakfı

Genel Yayın Yönetmeni
Metin Turan**Özel Sayı Editörü**
Doç. Dr. Mehmet Çevik**Yayın Koordinatörü**
Hüseyin Ezilmez**Yayın Yönetmen Yardımcıları**
Orkun Bozkurt - Dervişe Kutlu**AKADEMİK DANIŞMA VE HAKEM KURULU**

Dr. A. Alper Akçam - Prof. Dr. Apollanaria Avrotina
 Prof. Dr. Bekir Onur- Doç.Dr. Ümüt Akagündüz-Prof. Dr. Sevim Akten- Prof. Dr. Ayten Ar-Prof. Dr. Tülin Arseven - Prof. Dr. Gürsel Aytaç- Prof. Dr. Fuat Bozkurt
 Prof.Dr. Suzan Canhaşı- Prof. Dr. Serpil Aygün Cengiz
 Doç. Dr. Reyhan Çelik- Doç. Dr. Mehmet Çevik
 Prof. Dr. Ayten Er- Prof. Dr. Tuna Ertem
 Prof. Dr. Birsen Karaca- Prof. Dr. Ayten Kaplan
 Prof. Dr. Ayla Kaşoğlu- Prof. Dr.Kurtuluş Kayalı
 Dr. Nazan Kahraman- Doç. Dr. Galina Miskinina
 Doç.Dr. Betül Mutlu- Prof. Dr. Tuğrul İnal
 Prof. Dr. Eunkyung Oh- Prof. Dr. Melahat Pars
 Prof. Dr. Medine Sivri- Prof. Dr. Vagif Sultanlı
 Prof. Dr. Aysıt Tansel- Doç. Dr. Devrim Topsis
 Prof. Dr. Cengiz Tosun- Dr. Hatice Koroğlu Türközü
 Prof. Dr. Ali Yakıcı - Dr. İlkyaz Ariz Yöndem
 Prof. Dr. Grayzna Zajac

Yönetim ve Yazışma

KKTC -İsmail Bozkurt
 Naim Efendi Sokak Suriçi Gazi Mağusa/KKTC
 Tel: (0.392) 630 40 12 E-mail: kibatek@gmail.com

TÜRKİYE

Konur Sokak 36/13 • Tel: (0.312) 425 39 20
 Fax: (0.312) 417 57 23 Kızılay - Ankara
 E-mail: kibatek@gmail.com www.kibatek.com.tr

Abone Bedeli (Posta Bedeli Dahil) : 180 TL
 Öğrenci ve öğretmenlere %50 indirimlidir.

Abone bedeli ve katkılarınızı

Kıbrıs Balkanlar Avrasya Türk Edebiyatları Kurumu'nun
 Türkiye İş Bankası, 4213-0734181 numaralı hesabına yatırıp,
 kibatek@gmail.com adresine bilgi veriniz.

Baskı:

Başkent Klîşe &Matbaacılık, Bayındır Sokak. 30/E, Ankara
 Yerel Süreli Yayın

Baskı Tarihi: Ekim 2020

İçindekiler**MAKALE**

İSMAİL BOZKURT'UN AŞKLARI

MEHMET ÇEVİK 6

İSMAİL BOZKURT'UN KAZA ADLI ROMANINDA KAPI İMGESİ

TÜLİN ARSEVEN 20

İSMAİL BOZKURT'UN ROMANLARINDA

REALİST ROMAN KİŞİLERİ VE KARAKTERİZASYON / **MİHRİCAN AYLANÇ** 45

İSMAİL BOZKURT'UN "BİR GECEDE" ROMANINDA

KIBRIS TÜRKLERİNİN MİLLİ MÜCADELESİ/ **ELMİRA MEMMEDOVA-KEKEÇ**.... 52

İSMAİL BOZKURT'UN ROMANLARINA

HİPPOLYTE TAİNE'İN YAKLAŞIMIYLA BAKMAK / **CAN ŞEN**.....56

İSMAİL BOZKURT'UN "STELLA" ADLI HİKÂYESİ ÜZERİNE

BİR TAHLİL DENEMESİ/ **SERHAT MUTLU**.....66**ANI VE DENEME**İSMAİL BOZKURT... / **METİN TURAN** 380. YAŞ ÇİZGİLERİYLE İSMAİL BOZKURT / **NAİL TAN** 4

İSMAİL BOZKURT GERÇEK BİR DOST VE ÖNEMLİ BİR DEĞERDİR /

HAYRETTİN İVGİN 60

DOĞUMUNUN 80.YILDÖNÜMÜNDE

İSMAİL BOZKURT/ **İRFAN ÜNVER NASRATTINOĞLU**63**İNCELEME**

YARASI KABUK BAĞLAMAYAN "KAZA"

- TANIDIĞINDAN BİR ADA HİKÂYESİ- / **TAHSİN ŞİMŞEK** 39

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDE

İSMAİL BOZKURT EFSANESİ / **MEHMET YARDIMCI**..... 77**SÖYLEŞİ**

İSMAİL BOZKURT'LA SÖYLEŞİ:

KIBRIS VE KIBRIS TÜRKLERİYLE KADER BİRLİĞİ ETMİŞ BİR ENTELEKTÜEL /

BİRSEN KARACA..... 25

İsmail Bozkurt'un Romanlarına Hippolyte Taine'in Yaklaşımıyla Bakmak

Can Şen*

Özet

İsmail Bozkurt, 1990'lerden günümüze kadar yayımladığı beş roman ile Kıbrıs Türk edebiyatında adından söz ettiren bir yazar olmuştur. Onun romanlarını önemli kılan özellikler Kıbrıs Türk varoluş mücadelesini yaşantıya dayalı olarak ele alması, Kıbrıs'ı ve Kıbrıs Türklerini realist bir şekilde işlemesi ve halk kültürü unsurlarından başarılı bir şekilde yararlanmasıdır. Bu yönleri Bozkurt'u toplumsal belleğe katkı koyan önemli bir romancı yapmıştır.

Bozkurt'un romancılığının bu özellikleri aynı zamanda onu Türkiyeli yazarlardan da ayırmaktadır. Çalışmamızda bu ayrımı Hippolyte Taine'in edebiyat sosyolojisi görüşleriyle irdeleyerek Bozkurt'un romanları üzerinden Kıbrıs Türk edebiyatının/romanının Türkiye'deki edebiyattan nasıl farklı ve müstakil bir konumda olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs Türk edebiyatı, Kıbrıs Türk romanı, İsmail Bozkurt, Hippolyte Taine, edebiyat sosyolojisi.

Overview to İsmail Bozkurt's Novels Through Hippolyte Taine's Approach

Abstract

İsmail Bozkurt has become a famous writer in Turkish Cypriot literature with five novels he has published since the 1990s. The features that make his novels important are: Handling the Turkish Cypriot existence struggle based on life, realist processing of Cyprus and Turkish Cypriots and use of folk culture elements successfully. These aspects made Bozkurt an important novelist contributing to social memory.

These features of the Bozkurt's novelism also

distinguishes him from the Turkish writer. In our study, we will examine this distinction with Hippolyte Taine's views on sociology of literature. Thus, we aim to reveal through Bozkurt's novels how different from the Turkey Turkish literature of Turkish Cypriot literature/novel.

Keywords: Turkish Cypriot literature, Turkish Cypriot novel, İsmail Bozkurt, Hippolyte Taine, sociology of literature.

Cervantes ile müstakil bir edebî tür hüviyeti kazanan roman, Stendhal'dan itibaren hayatın aynası olarak kabul edilmiş (Stevick, 1988: 355); içinde doğduğu toplumun acılarını, sorunlarını ve tüm gerçekliğini yansıtan bir sosyal araç niteliği kazanmıştır. Bu noktada Kıbrıs Türk edebiyatı özelinde romana baktığımızda bu edebî türün bilhassa Kıbrıs Türk toplumu için "hayatın aynası" olduğunu söylemek mümkündür. 1878'den sonra Kıbrıs Türklerinin yaşadığı sorunlar Kıbrıs Türk romanının yaşantıya dayalı olarak (Kefeli, 2013: 125-126) ve sosyal içerikli bir çizgide gelişmesine yol açmıştır. Çünkü "(...) Cemiyet insanlara tıpkı tabiat, atmosfer şartları, aydınlık, karanlık, yağmur ve rüzgâr gibi tesir eder. Biz nasıl bir 'hava atmosferi' içinde nefes alıyorsak, hayatımız nasıl her an ona bağlı ise, tıpkı onun gibi, çok defa farkında olmadığımız bir 'fikir atmosferi' içinde yaşarız. Sanatçının bundan müteessir olmadığını söylemek, onu mücerret bir boşlukta yaşıyor zannetmekle birdir. (...)" (Kaplan, 2010: 182). Bu bağlamda 1878'den 1974'e kadar bir varoluş mücadelesi içinde yaşayan, 1974'ten sonra da ekonomik ve siyasî ambargolarla karşılaşan Kıbrıs Türk yazarlarının içinde buldukları bu atmosferden etkilenmemeleri imkânsızdır.

* Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

Kıbrıs Türk edebiyatında İsmail Bozkurt da eserlerini bu doğrultuda kaleme alan yazarlardan birisidir. İlk romanı *Yusufoçuklar Oldu mu?*'dan 2016'da çıkan son romanı *Kaza'ya kadar* realist çizgide kaleme aldığı tüm romanlarında Kıbrıs Türklerinin toplumsal sorunları ve mücadeleleri belirgin olarak yer almıştır. Bunların yanı sıra doğup büyüdüğü Geçitkale - Boğaziçi bölgesini gündelik yaşam pratikleriyle eserlerine taşımış ve bu gerçek mekânları gerçek hayattan yansıtmış/dönüştürülmüş roman kişileriyle işlemiştir (Aylanç, 2016: 50). Gelecek nesillere mücadele yıllarının öncesini ve sonrasını nakletmeyi amaçlayan, bu doğrultuda analizler yapan (Mutlu, 2019: 441, 443) Bozkurt'un "(...) romanları edebî eser olmanın yanı sıra Kıbrıs Türk tarihi ve varoluş mücadelesi ile Kıbrıs Türklerinin gündelik yaşamı hakkında bilgiler veren önemli bir kaynak eser niteliği de taşımaktadır. Bozkurt'un romanları böylelikle sayılan unsurların gelecek kuşaklara aktarılması vazifesini de üstlenerek toplumsal belleğe katkı sağlamaktadır." (Şen ve Erol Çalışkan, 2020: 2).

Bu noktada İsmail Bozkurt'un romanlarına Hippolyte Taine'in edebiyat sosyolojisi yaklaşımıyla bak-

manın, Kıbrıs Türk romanının kendine özgü olduğunu ortaya koymak açısından, önemli çıkarımlar sağlayacağı düşünmekteyiz. Fransız edebiyat tarihçisi ve tenkitçi Hippolyte Taine (hayatı, eserleri ve düşünceleri hakkında bakınız: Gülşen, 2014: 31-44) milletlerin/toplumların edebiyatlarının neden birbirlerinden farklı olduğunu üç etken ile (ırk, ortam ve dönem) açıklamaya çalışmıştır:

Taine, bunların ilki olan ırk ile millet kavramını kastetmektedir. Buna göre bir milletin kendisine ait kültürel özellikleri, yaşayış tarzı o milletin edebiyatını da şekillendirecektir. Zira ediplerin içinde yaşadıkları milletin özelliklerinden etkilenmemeleri düşünülemez. İkinci etken ortam ise coğrafya ve iklimin topluma/edebiyata etkisini ifade etmektedir. Taine'e göre ülkelerin coğrafi ve iklimsel özellikleri orada yaşayanların gündelik hayatlarını ve kişiliklerini etkilemektedir. Bu da sıcak, güneşli bir bölgede yaşayan yazarlar ile örneğin Baltık ülkeleri gibi soğuk ve güneşsiz bir bölgede yaşayan yazarların edebî üretimlerinin farklılaşmasına yol açacaktır. Taine son olarak dönem kavramıyla yazarın yaşadığı, eserini oluşturduğu zamanı kastetmektedir. Yazarın yaşadığı çağın koşulları ile milletlerin yaşadıkları savaş, salgın, doğal afetler gibi farklı toplumsal olaylar edebî eseri doğrudan etkilemektedir (Moran, 1981: 63).

Türkiyeli¹ yazarlar tarafından yazılan Kıbrıs meselesi konulu romanları incelediğimiz *Edebiyat ve İdeoloji İlişkisi Bağlamında Türk Romanında Kıbrıs Meselesi (1955-2015)* adlı kitabımızda Taine'in bu görüşleri doğrultusunda Türkiyeli yazarların yazdığı bu romanların Kıbrıs Türkü yazarların yazdığı aynı konulu romanlarla, özellikle ortam ve dönem etkenleri açısından, birebir aynı olamayacağını vurgulamıştık (Şen, 2020: 13-14). Bilhassa, İngiliz sömürgeciliğini ve Rum terörünü yaşayan Kıbrıs Türkü bir yazarla bu süreçleri hiç yaşamayan bir yazarın Kıbrıs meselesi bağlamında aynı konuyu işleseler bile aynı şekilde yazmaları, bireysel deneyim farklılığından ötürü, mümkün değildir (Şen, 2020: 14). Bu bağlamda genelde Kıbrıs Türk edebiyatının, özelde Kıbrıs Türk romanının kendisine has özellikleriyle (bakınız: Kefeli, 2013: 125-128; Turan, 2019: 27-44) Türkiye'de gelişen

¹ Burada "Türkiyeli" yazar ifadesini kullanmamız Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Türk yazarlar ile Kıbrıs Türkü olan yazarları ayırabilmek içindir.

Türk edebiyatından farklı olduğunu da söyleyebiliriz.

Peki, İsmail Bozkurt'un romanlarının Kıbrıs Türk edebiyatına özgü, Türkiyeli yazarların Kıbrıs meselesi konulu romanlarından ayrılan yönleri nelerdir? Bu soruya Taine'in yaklaşımıyla cevap bulmaya çalışacağız.

Taine'in görüşlerindeki dönem etkeni bu noktada en ayırıcı unsurdur. 1940 doğumlu olan Bozkurt; İngiliz sömürge dönemini, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuruluşunu, EOKA terörünü bizzat yaşamış ve hem mücahit olarak hem devlet adamı olarak Kıbrıs Türk varoluş mücadelesinin içinde bulunmuştur (Mutlu, 2019: 1-21). Onun bu yaşantıları bu mücadeleyi işlediği *Bir Gün Belki* ve *Bir Gecede* romanlarına doğrudan yansımıştır. Hatta *Bir Gün Belki*'deki Eti büyük ölçüde yazarın kendisidir (Bozkurt, 2005: 197). Oysaki Mustafa Necati Sepetçioğlu, Mustafa Miyasoğlu, Alev Alatl gibi Kıbrıs meselesini romanlarında işleyen Türkiyeli yazarlar Kıbrıs Türklerinin yaşadığı bu süreçleri deneyimlememişler, dışarıdan gözlemlemişlerdir (Şen, 2020: 14). Olayları yaşayan ve dışarıdan gözlemleyen yazarların aynı konuyu aynı duygusal hassasiyet ve bilinç ile işlemeyecekleri aşikârdır. Emel Kefeli'nin de belirttiği gibi Kıbrıs Türk romanının yaşantıya dayalı oluşu (Kefeli, 2013: 125-126) Bozkurt'un eserlerinde de görülmektedir ve bu da onu Türkiyeli yazarlardan ayıran özelliklerin başında gelmektedir.

Dönem açısından Türkiyeli yazarların romanlarıyla Kıbrıs Türk romanının ve Bozkurt'un romanlarının farklılaşan bir diğer noktası ise 1974 sonrasının ele alınmasında karşımıza çıkmaktadır. Türkiyeli yazarların Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra yazdıkları Kıbrıs meselesi konulu romanlarda olaylar harekâtın gerçekleşmesi ile bitmektedir. Sadece Mustafa Necati Sepetçioğlu *Hayır Deyiş* romanında 1974-1983 arası KKTC'nin kuruluşuna kadarki süreci de çok kısa olarak işlemiştir (Şen, 2020: 146, 151). İsmail Bozkurt ise *Yusufçuklar Oldu mu?* ve *Mangal* romanlarıyla Kıbrıs Türk toplumunun 1980'li, 1990'lı yıllarını ve hatta son romanı *Kaza* ile 2000 sonrasını işlemiştir. Türkiyeli romancılar açısından Kıbrıs meselesi Kıbrıs Barış Harekâtı ile bitmiş gibidir. Oysaki Bozkurt'un bu üç romanında görüleceği üzere, harekât ile güvenliğin sağlanmasına rağmen Kıbrıs Türklerinin ekonomik ve siyasî sorunları devam etmektedir. Bozkurt hem bir vatandaş olarak hem de siyasetçi ve devlet adamı olarak KKTC'deki siyasî çarpıklıkları yakından gözlemlemiş ve bu üç romanında

bunları yer yer eleştirmiştir (Karakartal, 2019: 201-202). Türkiyeli yazarlar ise 1974 sonrası siyasî süreci gözlemleyemedikleri için bunlar romanlarına yansımamıştır.

Taine'in yaklaşımındaki ortam unsuru açısından İsmail Bozkurt'un romanlarına baktığımızda *Bir Gün Belki* ve *Bir Gecede*'de karşımıza çıkan Geçitkale - Boğaziçi bölgesi başta olmak üzere Kıbrıs coğrafyasını, bu coğrafyanın insanlarını ve gündelik yaşamlarını başarıyla eserlerine taşıdığını görmekteyiz. Kıbrıs meselesini dışarıdan gözlemleyerek yazan Türkiyeli romancıların eserlerinde Bozkurt'un eserlerinde görülen bu yön zayıftır. Sadece Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun *Zaman... Yok!* romanı ile Alev Alatl'nın *Yaseminler Tüter mi, Hâlâ?* romanında (Şen, 2020: 117, 221-222) kısmen görülen gündelik yaşam pratikleri ve folklor Bozkurt'un romanlarında en ayrıntılı şekilde yer almaktadır. Onun eserlerinde halk inanışları, özel günlere dair geleneksel kutlamalar, düğün âdetleri, yeme içme alışkanlıkları, el sanatları gibi Kıbrıs Türk toplumunun gündelik yaşamına ait birçok folklorik öğe yoğun olarak görülmektedir (bu konuda yapılan incelemeler için bakınız: Çevik, 2015: 207-214; Yeniasır ve Gökbulut, 2017: 492-504; Şen ve Erol Çalışkan, 2020: 1-11). Bozkurt bunların yanı sıra *Kaza*'da Kıbrıs Türk gençlerinin 2000'lerin başlarındaki yaşam tarzlarını da başarılı bir şekilde eserine taşımıştır (Bozkurt, 2016: 13-19, 38-41, 93-97).

Ayrıca Bozkurt'un romanlarında Türkiyeli yazarlardan farklı olarak Kıbrıs ağızını işlevsel bir şekilde kullandığı görülmektedir. Eserlerini İstanbul Türkçesiyle yazan Bozkurt, kimi diyaloglarda şahısların kişiliğini ve Kıbrıs Türkü kimliğini belirginleştirmek için Kıbrıs ağızından yararlanmıştır. Bu da yazarın realist roman anlayışının bir yansımasıdır. Bununla birlikte yazar ağız kullanımında ölçülü davranmış, bunu abartarak eserlerini Kıbrıslı olmayan okuyucular için anlaşılabilir bir hâle sokmamıştır. Zira Bozkurt, halk kültürü unsurları ve ağız kullanımıyla Kıbrıs'ın yerli atmosferini romana taşımaya çalışırken romanın evrensellik ilkesini göz ardı etmemiştir (Karakartal, 2019: 201-202). Hatta yazar, Kıbrıs Türkü olmayan okuyucuların romanlarında geçen Kıbrıs ağızına ait kelimeleri anlayabilmesi için kitaplarının sonuna küçük sözlükler eklemiştir (örneğin Bozkurt, 2005: 351-358).

Tüm bunları bir arada değerlendirdiğimizde İsmail Bozkurt'un Türkiyeli romancılardan Kıbrıs'ı işleyiş bakımından farklı bir noktada durduğu açıkça görülmektedir. Bu da Taine'in görüşleri bağlamında Kıbrıs Türk edebiyatının Türkiye Türk edebiyatından farklı özellikler taşıdığını ve farklı bir gelişim seyri izlediğini ortaya koymaktadır. Türkiye Türkleri ve Kıbrıs Türkleri aynı soydan gelmekle beraber 1878'de adanın İngiliz idaresine girmesiyle beraber tarihî birlik-telik bir ölçüde kopmuş ve Kıbrıs Türkleri farklı tarihî deneyimler yaşamışlardır. Bunun yanında Kıbrıs'ın kendisine has coğrafi özellikleri de edebiyatı şekillendirici bir etki meydana getirmiştir.

İsmail Bozkurt, bu bağlamda Kıbrıs Türk toplumunun kendine ait yaşantısını roman aracılığıyla başarılı bir şekilde işlemiş, toplumsal belleğe katkı koymuştur. Romanlarıyla Kıbrıs Türk toplumunun acılarını, sorunlarını ve yaşam şeklini Türkiye'ye ve ayrıca romanlarının farklı dillere yapılan çevirileriyle geniş bir coğrafyaya duyurma imkânı bulmuştur.

Kaynaklar

- Aylanç, Mihrican (2016), "İsmail Bozkurt'un Romanlarında Realist Roman Kişileri ve Karakterizasyon", *Folklor/Edebiyat*, 22/87, s. 43-52.
- Bozkurt, İsmail (2005), *Bir Gün Belki*, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Bozkurt, İsmail (2016), *Kaza*, Lefkoşa: Anahtar Ajans Yayını.
- Çevik, Mehmet (2015), "İsmail Bozkurt'un Romanlarını İdeolojik Folklor Kuramı Bağlamında Okumak", *Kıbrıs Türk Kültür ve Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri*, Editörler: Mihrican Aylanç ve Gürkan Gümüştam. Lefkoşa: Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Yayınları.
- Gülşen, Hacer (2014), *Şahabettin Süleyman'ın Tenkidat-ı Edebî-yelerinde Hippolyte Taine Tesiri*, İstanbul: Cinius Yayınları.
- Kaplan, Mehmet (2010), "Sanat ve Siyaset", *Nesillerin Ruhu*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karakartal, Oğuz (2019), "İsmail Bozkurt", *Kıbrıs Türk Edebiyatı Tarihi (1571-2017)*, 4. Cilt, Editörler: İsmail Bozkurt ve Oğuz Karakartal, Ankara: Kıbrıs Türk Edebiyatı Araştırma ve Tanıtma Projesi Yayını.
- Kefeli, Emel (2013), "Kıbrıs Türk Edebiyatında Roman: Tarih, Bellek, İnsan", *Edebiyatta Kıbrıs ve Bahar Sempozyum Bildirileri*, Hazırlayanlar: Kafiye Yınanç ve Metin Turan, Ankara: Uluslararası Eğitim Öğretim Yayını.

- Moran, Berna (1981), *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Mutlu, Serhat (2019), *İsmail Bozkurt'un Hayatı, Sanatı ve Eserleri Üzerine Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Stevick, Philip (1988), *Roman Teorisi*, Çeviren: Sevim Kantarcıoğlu, Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Yayını.
- Şen, Can (2020), *Edebiyat ve İdeoloji İlişkisi Bağlamında Türk Romanında Kıbrıs Meselesi (1955-2015)*, İstanbul: Hiperyayın.
- Şen, Can - Erol Çalışkan, Şerife Seher (2020), "İsmail Bozkurt'un Kaza Romanında Kıbrıs Türk Halk Kültürü", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24/1, s. 1-11.
- Turan, Metin (2019), "Çağdaş Kıbrıs Türk Romanında Tarih ve Kimlik Sorunu", *Pancurları Cemile Kokulu Ada - Kıbrıs Türk Kültür ve Edebiyatı Üzerine İncelemeler/Denemeler*, Ankara: Ürün Yayınları.
- Yeniasır, Mustafa - Gökbulut, Burak (2017), "İsmail Bozkurt'un Bir Gün Belki İsimli Romanında Kıbrıs Türk Folkloruna Dair Tespitler", *Karabük Üniversitesi Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 6/3, s. 492-504.

